

Spis treści

Anna Janicka, Ewa Rogalewska, Violetta Wejs-Milewska	
Słowo wstępne	11
<i>Introduction</i>	19
Portrety – profile – biogramy	
<i>Portraits – profiles – biograms</i>	
Violetta Wejs-Milewska	
Bohaterki emigracji politycznej – zaproszenie do badań w duchu interdyscyplinarnym	29
<i>Heroines of political emigration – invitation to interdisciplinary research</i>	
Nina Taylor-Terlecka	
Między pisarstwem a belferką. Amerykańska kariera Alicji de Barcza	41
<i>Between writing and schoolteaching. Alicja de Barcza's American career</i>	
Jan Draus	
Drogi życia Cezarii Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowej	59
<i>Life paths of Cezaria Baudouin de Courtenay-Ehrenkreutz-Jędrzejewiczowa</i>	
Rafał Stobiecki	
Anna Maria Cienciała – pierwsza dama polskiej historiografii na uchodźstwie. Szkic do biografii	75
<i>Anna Maria Cienciała – the first lady of Polish historiography in exile. A biographical sketch</i>	
Ryszard Löw	
Lucja Gliksman albo świadek naszych tęsknot	93
<i>Lucja Gliksman, or the witness of our longings</i>	
Sławomir Łukasiewicz	
Wanda Czapska-Jordan – fizyk eksperymentalny z duszą polityka i humanisty	101
<i>Wanda Czapska-Jordan – an experimental physicist with the soul of a politician and humanist</i>	

- Marek Kusiba
Przegląd Julity Karkowskiej: o pływaniu, nurkowaniu, redagowaniu, przyjaźniach, migracjach i powrotach. Glosy 125
Julita Karkowska's review: on swimming, diving, editing, making friends, emigrating, and on coming back. The glosses
- Danuta Sękalska
Maria Kuncewiczowa jako pisarka i ambasadorka swojej ojczyzny w czasie wojny – wbrew czasowi pogardy 137
Maria Kuncewiczowa as a writer and ambassador of her homeland during the war – against the time of contempt
- Alicja Szałagan
Emigracyjne role Marii Kuncewiczowej. Penclubowa Passionaria, smętna matrona z Forest Hill, profesor University of Chicago 159
Emigration roles of Maria Kuncewiczowa. Penclub Passionaria, a dolorous matrona from Forest Hill, a professor of the University of Chicago
- Anna Wal
Herminia Naglerowa – redaktorka i publicystka „Ochotniczki” 181
Herminia Naglerowa – an editor and publicist of “Ochotniczka”
- Ewelina Andrzejewska
Portret utkany ze strzępów. Rzecz o Jadwidze Nowak-Jeziorańskiej „Grecie” 193
A portrait woven from scraps. Some remarks on Jadwiga Nowak-Jeziorańska, “Greta”
- Wanda Krystyna Roman
Na straży polskich archiwaliów na emigracji – sylwetki Reginy Oppmanowej i Haliny Czarnockiej 215
To guard Polish archives in exile – the figures of Regina Oppmanowa and Halina Czarnocka
- Marta Sikorska-Kowalska
Aleksandra Piłsudska (1882–1963). Szkic do emigracyjnej biografii 233
Aleksandra Piłsudska (1882–1963). An emigration biography sketch
- Monika Nowak
„Trzeba ratować, każdy co może” – nowojorska współpraca artystki Marii Werten i historyka sztuki Ireny Piotrowskiej 253
“Everyone has to save what one can” – New York collaboration of the artist Maria Werten and the art historian Irena Piotrowska
- Sylwia Szarejko
Olga Romerowa i Wanda Romerówna – działalność emigracyjna matki i córki w Rumunii i we Włoszech 267
Olga Romerowa and Wanda Romerówna – a mother's and daughter's emigration activity in Romania and Italy

Zygmunt Woźniczka	
Krystyna Skarbek – czy najbardziej znana polska agentka wywiadu w czasie II wojny światowej?	281
<i>Krystyna Skarbek – the most famous Polish secret intelligence service agent during World War II?</i>	
Agata Stecewicz	
Cyzia pisze do Cyzika. Krótka historia długiej miłości Barbary Toporskiej i Józefa Mackiewicza	309
<i>Cyzia writes to Cyzik. A short history of the long love of Barbara Toporska and Józef Mackiewicz</i>	
Edward Zyman	
„Muzy są bowiem córkami pamięci”. O Nelli Turzańskiej-Szyborskiej i jej fundacji	319
<i>“For muses are the daughters of memory”. On Nelli Turzańska-Szyborska and her Foundation</i>	
Jakub Osiński	
Halina z Pfefferów Wierzyńska (1903–1980)	331
<i>Halina Wierzyńska, née Pfeffer (1903–1980)</i>	
Beata Dorosz	
„Święta Halina II”. Szkic do portretu żony poety ze strzępków listów uczyniony (rzecz o Halinie Wierzyńskiej)	343
<i>“Saint Halina II”. A portrait sketch of the poet’s wife made from scraps of letters (on Halina Wierzyńska)</i>	
Anna Tomczak	
„Jak wyjątkowy jest to człowiek...” Przyczynek do życia i twórczości polskiej artystki Ireny Zadarnowskiej (1916–1986)	375
<i>“How exceptional is this person...”. A contribution to the life and work of Irena Zadarnowska (1916–1986)</i>	
Anna Rudek-Śmiechowska	
Spojone spięcia. Szkic do portretu Hanny Zawy Cywińskiej	387
<i>Fused tensions. A portrait sketch of Hanna Zawa Cywińska</i>	
<p>Interpretacje – komentarze – analizy</p> <p><i>Interpretations – comments – analyses</i></p>	
Joanna Dobrowolska	
Głos kresów na londyńskiej emigracji. Sylwetka literacka Ireny Bączkowskiej	405
<i>The voice of the Borderland in exile in London. Irena Bączkowska’s literary profile</i>	

- Justyna Chłap-Nowakowa
 „Słyszeć głosy z Litwy, śpiewać Ostrobramskiej Pani...” Tradycje
 kresowe w twórczości Zofii Bohdanowiczowej 427
“Hear voices from Lithuania, sing Our Lady of Ostra Brama...”
Borderland traditions in the works of Zofia Bohdanowiczowa
- Justyna Budzik
 Obecność przełamująca ciszę – malarstwo Wilhelminy Buszy 457
The presence breaking silence – Wilhelmina Busza’s painting
- Urszula Trochimowicz
 Europa w rodzinie. Głos Marii Czapskiej 469
 Europa w rodzinie [*Europe in family*]. *Maria Czapska’s voice*
- Barbara Czarnecka
 Alicja Iwańska i jej socjologiczne studium doświadczenia obozu
 koncentracyjnego i emigracji – *Polish intelligentsia in Nazi*
concentration camps and American exile: a study of values
in crisis situations 485
Alicja Iwańska and her sociological study of the experience of
the concentration camp and of emigration – Polish intelligentsia
in Nazi concentration camps and American exile: a study of values
in crisis situations
- Anna Janicka
 Zapolska na emigracji. Rzecz o Tamarze Karren 507
Zapolska in exile: On Tamara Karren
- Kazimierz Adamczyk
 Janina Kowalska (Hanna Świdarska) – jak daleko od kanonu
 literatury emigracyjnej? 519
Janina Kowalska (Hanna Świdarska) – how far from the canon
of emigration literature?
- Tadeusz Sucharski
 Janiny Kowalskiej „uniwersytety” na „pograniczach” 531
Janina Kowalska’s “universities” in “borderlands”
- Arkadiusz Morawiec
 Ucieczki i powroty – motywy (po)obozowe w twórczości Zofii
 Romanowiczowej. Rozważania na marginesie *Trybulacji proboszcza P.* 551
Escapes and returns – (post)camp motives in Zofia Romanowiczowa’s
œuvre. Considerations on the margin of Trybulacje proboszcza P.
[The tribulations of a priest named P.]
- Matylda Zatorska
 Skąd jesteś? Uwagi o powieściach historycznych Ewy Stachniak 563
Where do you come from? Remarks on Ewa Stachniak’s historical
novels

Konrad W. Tatarowski	
Dziennikarstwo radiowe Aleksandry Stypułkowskiej (1906–1982)	575
<i>Aleksandra Stypułkowska's (1906–1982) broadcast journalism</i>	
Milena Przybysz-Gralewska	
Dyskretna ambasadorka Kościoła w korespondencji z redaktorem paryskiej „Kultury”. Maria Winowska i Jerzy Giedroyc	585
<i>A discreet ambassador of the Church in correspondence with the editor of the Paris “Kultura”. Maria Winowska and Jerzy Giedroyc</i>	

Wspomnienia

Memoires

Anna Mieszkowska	
Muza i „szarlatanka”. Włada Majewska (1911–2011)	615
<i>Muse and “charlatan”. Włada Majewska (1911–2011)</i>	
Eugenia Maresch	
Przyczynek do biografii sześciu Polek na emigracji	621
<i>A contribution to the biography of six female Poles in exile</i>	

* * *

Z recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Tadeusza Wolszy	641
<i>From the editorial review by Prof. dr hab. Tadeusz Wolsza</i>	
Z recenzji wydawniczej prof. dr. hab. Krzysztofa Dybciaka	647
<i>From the editorial review by Prof. dr hab. Krzysztof Dybciak</i>	
Bibliografia	651
<i>Bibliography</i>	
Indeks osobowy	691
<i>Index</i>	